

В.Юрчишин. Київ: Звіт, 2018. 202 с.
[URL:https://razumkov.org.ua/uploads/article/2018_global_trendns.pdf](https://razumkov.org.ua/uploads/article/2018_global_trendns.pdf).

3. Ситник Г. Національна безпека України: теорія і практика. Київ : Кондор, 2007. 616 с.

4. Храбан І. Система європейської безпеки та напрями військово-політичної інтеграції України до її структур. Київ : Варта, 2005. 544 с

Бояркіна С.О.,
студентка ФМТП
Філіпішина Лілія Михайлівна,
професор, доктор економічних наук
Державний торговельно-економічний університет
м.Київ, Україна

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Вступ: Інновації на сучасному етапі розвитку виступають як частина розвитку кожної прогресивної держави. Впровадження інновацій на рівні підприємства дає можливість компаніям задовольнити не тільки зовнішні, а й внутрішні потреби компанії. Рівень розвитку інноваційного сектору держави лежить в основі сталого економічного розвитку. А також надають значні переваги споживачам та бізнесу. Поширення інноваційно-інформаційних технологій призвело до зміни традиційних методів створення та передачі цінності від фінансових установ до економічних агентів. Цей процес спричинив важливі зміни у фінансовому секторі. Розвиток фінансового сектору, включаючи фінансові установи, є ключовим елементом для досягнення сталого соціально-економічного розвитку країни та підвищення її конкурентоспроможності у глобальному масштабі.

Фінансовий сектор має значний вплив на інші галузі економіки, і його розвиток викликає інтерес з боку науки, бізнесу та держави в плані стимулювання впровадження інноваційно-інформаційних технологій у фінансових установах. Аналіз досвіду провідних країн у цьому напрямку надасть можливість визначити та впровадити найкращі світові практики в українській практиці.

Саме поняття « інновації» має досить багато трактувань. На сьогодні немає загальноприйнятого визначення поняття «інноваційно-інформаційні технології» внаслідок різних поглядів в інтерпретації поняття учасниками фінансового сектору, проте аналіз наявних визначень, дає змогу сформулювати достатньо цілісне уявлення про сутність цього явища. Загалом, інноваційний розвиток передбачає постійний розвиток, що полягає в постійній розробці, освоєнні і виведенні на ринок різних нововведень.

Отже, дослідження цього питання є доцільним у умовах світового інноваційного розвитку. Метою роботи є огляд вітчизняного та міжнародного досвіду державного регулювання інноваційного розвитку економіки.

Питання реалізації державою ефективної інноваційної політики в Україні є актуальним протягом усього часу її незалежності. Державні органи неодноразово виносили на розгляд різні програми та концепції розвитку інноваційної діяльності.

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується зміною пріоритетів національного прогресу. Так, світове співтовариство в умовах глобалізації суспільних та соціально-економічних процесів визначає відправним фактором суспільного прогресу саме розвиток людини та якісні внески в людський потенціал, по відношенню до яких культура виробництва, продуктивність праці та інші пріоритети вважаються вторинними. Сьогодні, досягнення економічного розвитку шляхом широкомасштабного введення у господарський обіг таких продуктів інтелектуальної праці, як знання, технології, науково-технічні

розробки, тощо для їх комерціалізації та досягнення соціально-економічного ефекту, визнається моделлю інноваційного розвитку економіки Євросоюзу.

Обраний Україною шлях інтеграції до Євросоюзу вимагає зближення та інтеграцію національної економічної системи до систем країн ЄС. Це ставить Україну перед вибором запровадження тієї моделі розвитку, яка прийнята ЄС за базову, тобто моделі інноваційного розвитку.

Насамперед, утвердження інноваційної моделі розвитку національної економіки полягає у встановленні ефективного правового регулювання відносин у сфері інновацій.

Сучасна нормативно-правова база (закони, укази Президента, підзаконні акти у формі постанов Уряду, наказів центральних органів виконавчої влади тощо) стосовно науково-технічної та інноваційної діяльності налічує близько 200 документів.

Зокрема, національне інноваційне законодавство включає норми Конституції України, Господарського кодексу, Закону України "Про інноваційну діяльність", Закону України "Про пріоритетні напрями розвитку інноваційної діяльності в Україні", Закону України "Про інвестиційну діяльність", Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність", Закону України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків" та інших нормативно-правових актів, які визначають правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, встановлюють форми стимулювання державою інноваційних процесів і спрямовані на підтримку розвитку економіки України інноваційним шляхом.[1]

Розглянемо Закон України "Про інноваційну діяльність" де надано таке визначення інновацій: «інновації - новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери;» і таке визначення інноваційної діяльності: «інноваційна діяльність - діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг;». Отже, інновації це не лише нововведення, також це процес впровадження нових процесів в підприємницькій діяльності. [2]

Держава, як один із основних суб'єктів інноваційної діяльності, забезпечує впровадження інноваційних процесів у національну економіку та встановлення досконалого правового регулювання відносин у цій сфері.

Зокрема, державне регулювання інноваційної діяльності, як передбачено статтею 6 Закону України "Про інноваційну діяльність", здійснюється шляхом:

1. визначення і підтримки пріоритетних напрямів інноваційної діяльності державного, галузевого, регіонального і місцевого рівнів;
2. формування і реалізації державних, галузевих, регіональних і місцевих інноваційних програм;
3. створення нормативно-правової бази та економічних механізмів для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності;
4. захисту прав та інтересів суб'єктів інноваційної діяльності;
5. фінансової підтримки виконання інноваційних проектів;
6. стимулювання комерційних банків та інших фінансово-кредитних установ, що кредитують виконання інноваційних проектів;
7. встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності;
8. підтримки функціонування і розвитку сучасної інноваційної інфраструктури.

Сильні сторони України у сфері інноваційної діяльності у 2021 році були визначені Європейським інноваційним таблом. Табло описувало вплив на інноваційне середовище та зайнятість, де Україна має досить високі показники за наступними індикаторами: поширення ширококутного інтернету, зайнятість у наукомістких видах діяльності, експорт наукомістких послуг та витрати на інновації.[2]

Ключовою проблемою державної інноваційної політики є формування та забезпечення реалізації її пріоритетів як головних та найважливіших напрямів системної діяльності. Також, найслабшими сферами в інноваційному секторі є фінансування та підтримка інновацій, привабливість досліджень, привабливість дослідницьких систем та інтелектуальної власності.[3]

Проаналізуємо досвід зарубіжних країн щодо державного регулювання інноваційного розвитку економіки, згідно з дослідженням [4], Китай, Індія, Сполучені Штати Америки, Бразилія, Німеччина й Велика Британія є світовими лідерами із впровадження інноваційно-інформаційних технологій у діяльність фінансових установ.

Цінним є досвід Європейського Союзу (ЄС), що сформував технологічно нейтрально правову базу, спрямовану на адаптацію до інновацій. Одним з основних законодавчих документів ЄС є стратегія Єдиного цифрового ринку (DSM) Європейської комісії. Мета документа – створити єдиний ринок цифрових товарів та послуг у ЄС, а також поширення керівних принципів та рекомендацій державам-членам та фінансовим установам стосовно використання інноваційно-інформаційних технологій.[4]

Загалом законодавство ЄС спрямоване на підвищення цілісності на єдиному ринку ЄС з фінансових послуг; сприяння інноваціям, інтеграцію фінансової системи ЄС, а також забезпечення безпеки учасників обміну цінністю у фінансовому секторі.

Щодо використання інноваційно-інформаційних технологій у США, то воно набуло значного поширення внаслідок сприятливого економічного середовища та регуляторної політики, спрямованих на поширення інновацій. Законодавство США орієнтовано на забезпечення ефективності, безпеки використання та доступності фінансових технологій для громадян. Так, необхідність FinTech установ підтверджувати відповідність регуляторним вимогам затверджена як на рівні штатів, так і на федеральному рівні, та потребує відповідності до діяльності Бюро Фінансового Захисту, Федеральної Корпорації Страхування Депозитів, Офіс Контролера Валюти, тощо.[5]

Висновок: Підводячи підсумки, слід сказати, що інновації є ключовим рушієм економічного прогресу, який приносить користь споживачам, бізнесу та економіці в цілому. На сьогоднішньому етапі становлення демократичного суспільства, інновації посідають важливе місце та є невід'ємною частиною для створення інтегрованого простору повноцінної, ефективної та масштабної інноваційної діяльності. Розглянувши вітчизняний досвід регулювання державної інноваційної діяльності, можна зробити висновок, що Україна має досить високий потенціал для розвитку інновацій. Але з іншого боку існують деякі проблеми в цій галузі. Щодо міжнародного досвіду, то важливим для України є досвід США та країн ЄС.

Література

1. Закон України "Про інноваційну діяльність" (зі змінами і доповненнями) № 40-IV від 05.12.2012, [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
2. Правове забезпечення інноваційного розвитку в Україні, 2023: https://minjust.gov.ua/m/str_13958
3. Пікулик О. Б. Регіональна інноваційна політика як фактор розвитку продуктивних сил країн ЄС. О. Б. Пікулик. Ефективна економіка. - 2018. - № 9. http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_9_17
4. Холявко Н.І, Попело О.В., Тарасенко О.О., Інноваційно-інформаційні технології в діяльності фінансових установ: світовий досвід, 2021. URL: <https://doi.org/10.32843/bses.70-24> (date of access: 09.04.2023).
5. "Fintech Laws and Regulations Report 2022-2023 USA." International Comparative Legal Guides International Business Reports, iclg.com/practice-areas/fintech-laws-and-regulations/usa. Accessed 09.04.2023